

Guido Gezellestraat (Sint-Martens-Latem, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2017A194

Maart 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Onderzoeksopdracht	7
1.2.1 Onderzoekskader	7
1.2.2 Juridische context	7
1.2.3 Randvoorwaarden	7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	8
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	9
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	10
1.2.6.1 Methode	10
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	10
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	10
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	10
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	11
1.3 Assessmentrapport	12
1.3.1 Ruimtelijke situering	12
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	13
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	14
1.3.2.2 Geologie	15
1.3.2.2.1 Tertiair	15
1.3.2.2.2 Quartair	16
1.3.2.3 Bodem	17
1.3.2.3.1 Bodemtypes	17
1.3.2.3.2 Bodemerosie	18
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	19
1.3.2.5 Hydrografie	21
1.3.3 Gekende archeologische waarden	22
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	22
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	22
1.3.3.1.2 Historische kaarten	23
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	25
1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden	28
1.4 Synthese	31

.....	32
Deel 3: Bibliografie.....	33
Deel 4: Bijlagen.....	34

FIGURENLIJST (2017A194)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 3: illustratie van de geplande toestand.....	9
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2015 (Bron: Geopunt)	12
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart per perceel (bron: Geopunt).	14
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	15
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	16
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).	17
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2016) (bron: Geopunt).	18
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noordwest naar zuidoost) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).	21
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, ca. 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)	25
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2000-2003 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2015 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).....	28
Figuur 21: syntheseplan.	32

TABELLENLIJST (2017A194)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	13
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	25
Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.	28

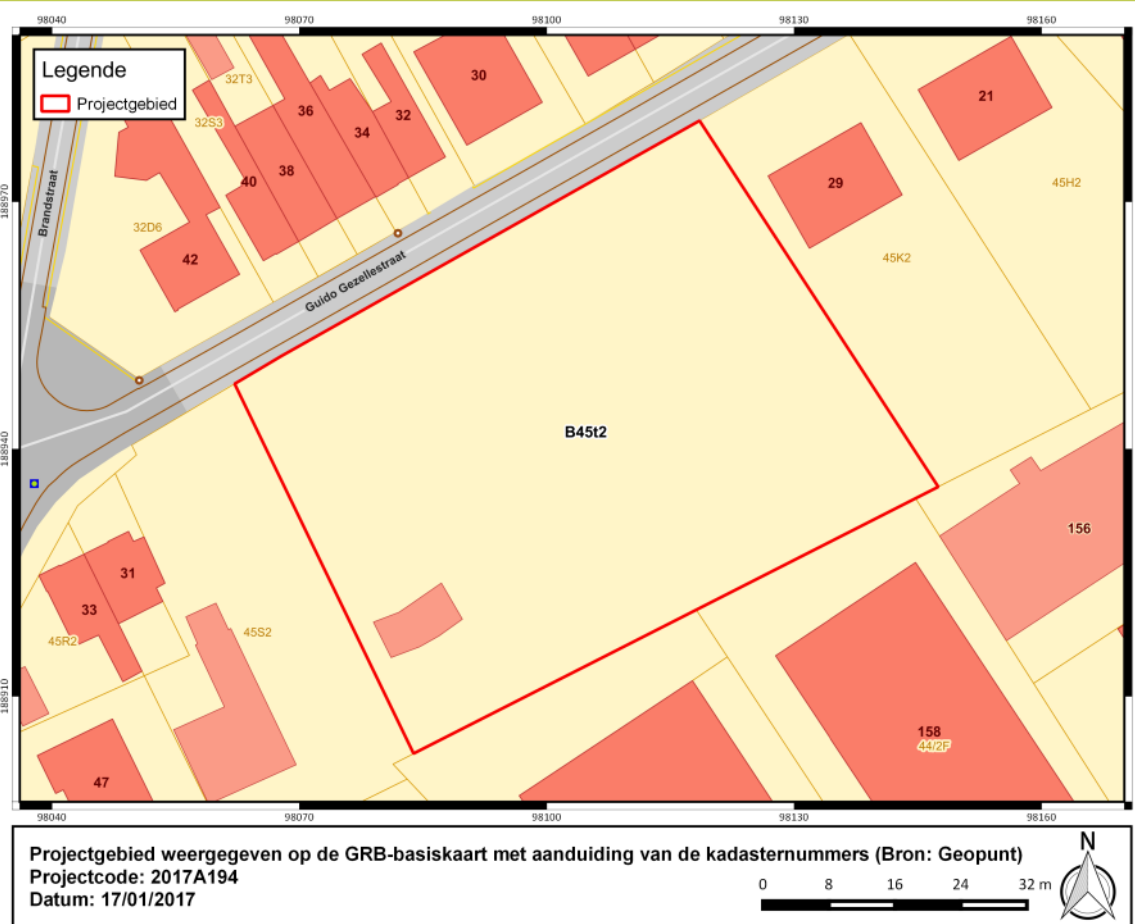
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

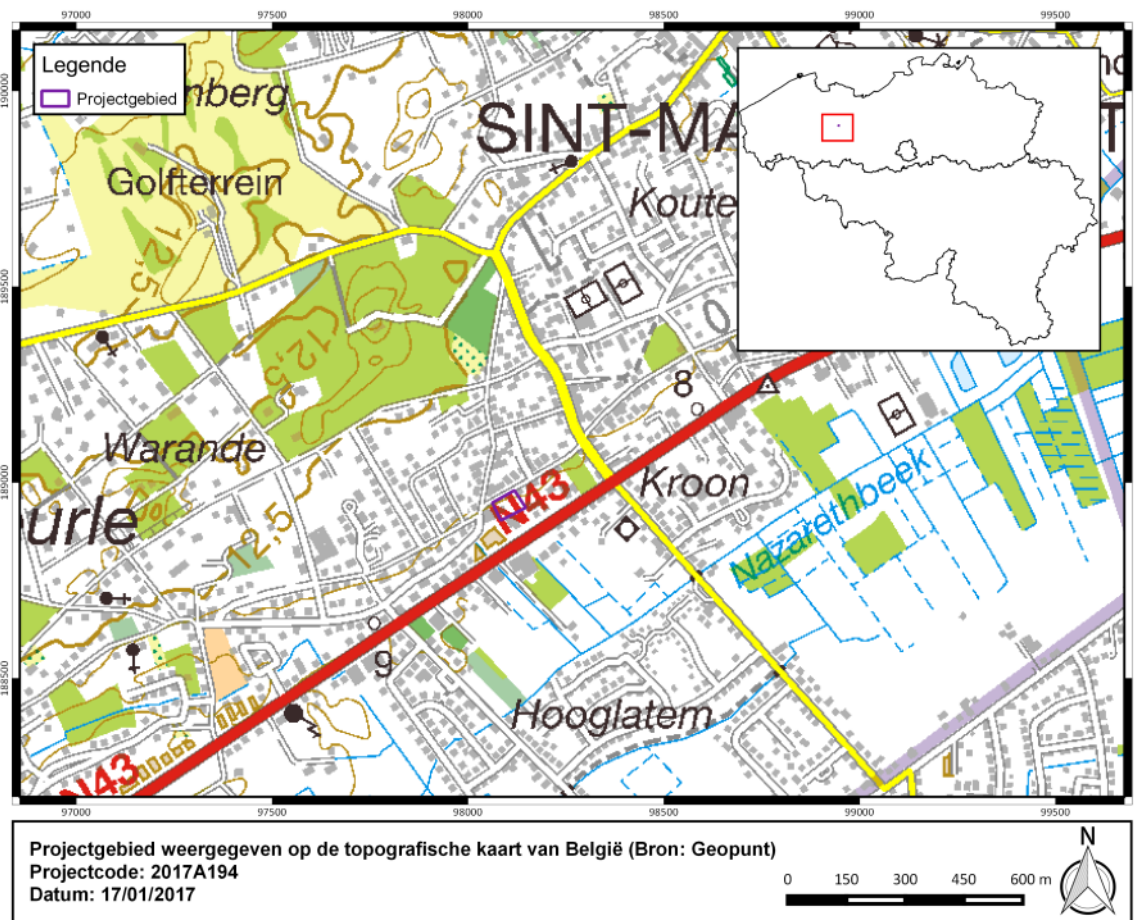
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Sint-Martens-Latem
	Deelgemeente	/
	Postcode	9830
	Adres	Guido Gezellestraat
	Toponiem	Guido Gezellestraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 98036 Y _{min} = 188897 X _{max} = 98170 Y _{max} = 188990
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Sint-Martens-Latem, Afdeling 1, Sectie B, nr. 45t2	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een verkaveling. Het projectgebied wordt in deze studie projectgebied Guido Gezellelaan Latem genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van projectgebied Guido Gezellelaan Latem. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied bevindt zich in een zone aangeduid op het gewestplan als woongebied. Het terrein bevindt zich noch op een archeologische site, noch in een vastgestelde archeologische zone, noch in een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingsvergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 3500m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning.

De opdrachtgever is geen eigenaar van de bedoelde gronden maar beschikt over een verkoopbelofte in haar voordeel.

Het bekomen van de verkavelingsvergunning is een essentiële voorwaarde om de verkoopbelofte te lichten en tot aankoop over te gaan.

Ofschoon de gronden gelegen zijn in een oud BPA, is geweten dat de gemeente Sint-Martens-Latem veel liever een andere verkavelingsinvulling zag dan diegene die in het oude BPA is vooropgesteld. Het is daarbij niet denkbeeldig dat het bekomen van de verkavelingsvergunning bijgevolg een moeilijke aangelegenheid wordt.

Daarom is het aangewezen te kiezen voor een uitgesteld traject en eerst rechtszekerheid te bekomen voordat tot verkoop – aankoop wordt overgegaan.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Guido Gezellestraat Latem werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De opdrachtgever plant een verkavelingsvergunningsaanvraag met oppervlakte van ca. 3553 m².

Figuur 3: illustratie van de geplande toestand.

Voor plannen van bestaande en geplande toestand: zie bijlagen 1 en 2.

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Sint-Martenslatem in de provincie Oost-Vlaanderen. Sint-Martens-Latem grenst van west tot noordoost aan de Leie. Het onderzoeksterrein wordt omgeven door de Guido Gezellestraat ten noorden, de Brandstraat ten westen en de Kortrijksesteenweg ten zuiden. De dorpskern van Sint-Martens-Latem situeert zich ca. 1,7 km ten noordoosten en de dorpskern van Deurle situeert zich ca. 2 km ten westen.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2015 (Bron: Geopunt)

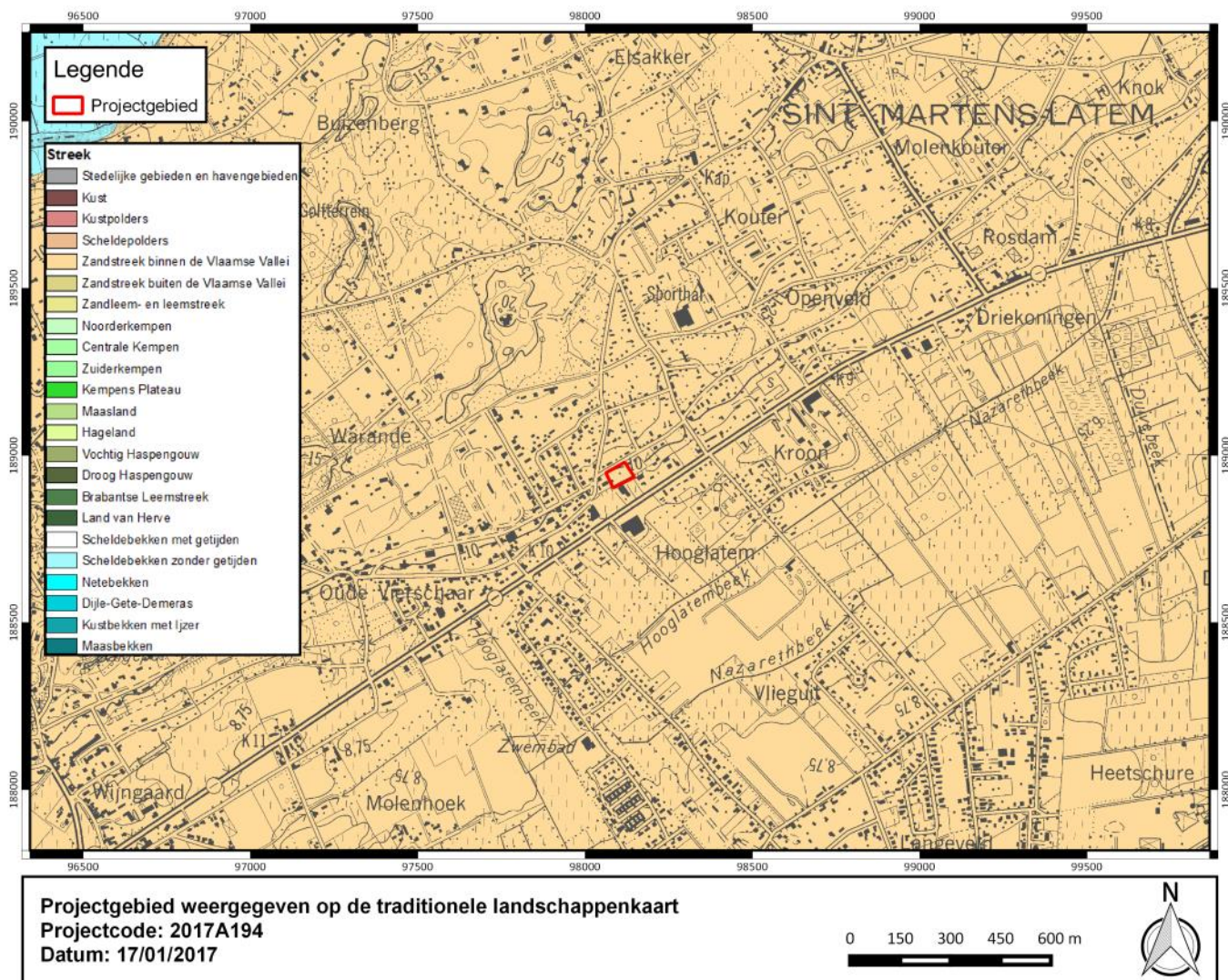
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Zandstreek binnen de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Kortemark (Fm. Tielt)
Quartair	Type 3b: fluviatiele afzetting/eolische afzetting/zandige eolische afzetting
Bodentypes	Zbp
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar tot zeer laag
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Gemiddelde hoogte ca. 9,5 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken Benedenleie) Waterlopen: Hooglatembeek, Rosdambeek, Duivebeek

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei.

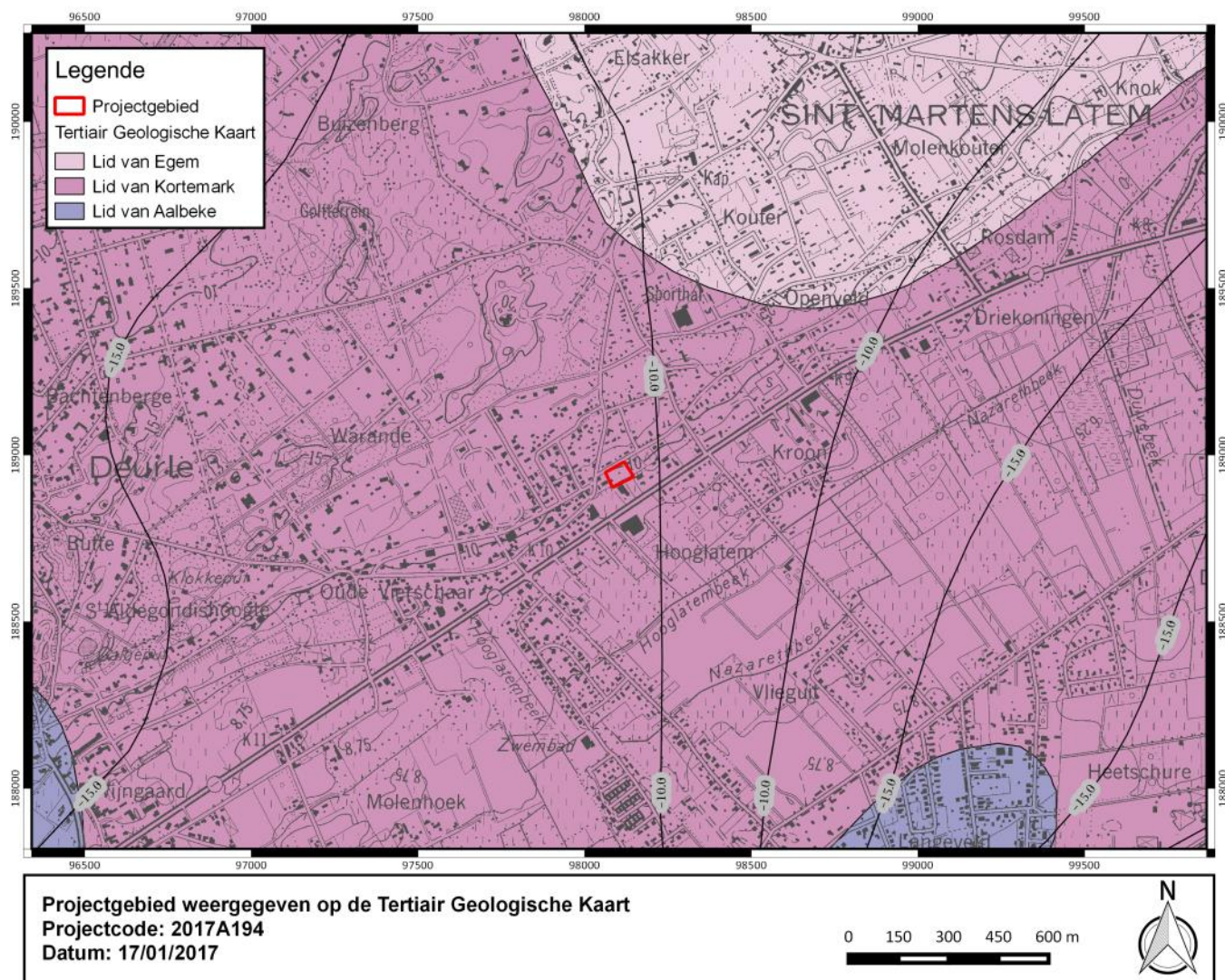

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart per perceel (bron: Geopunt).

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

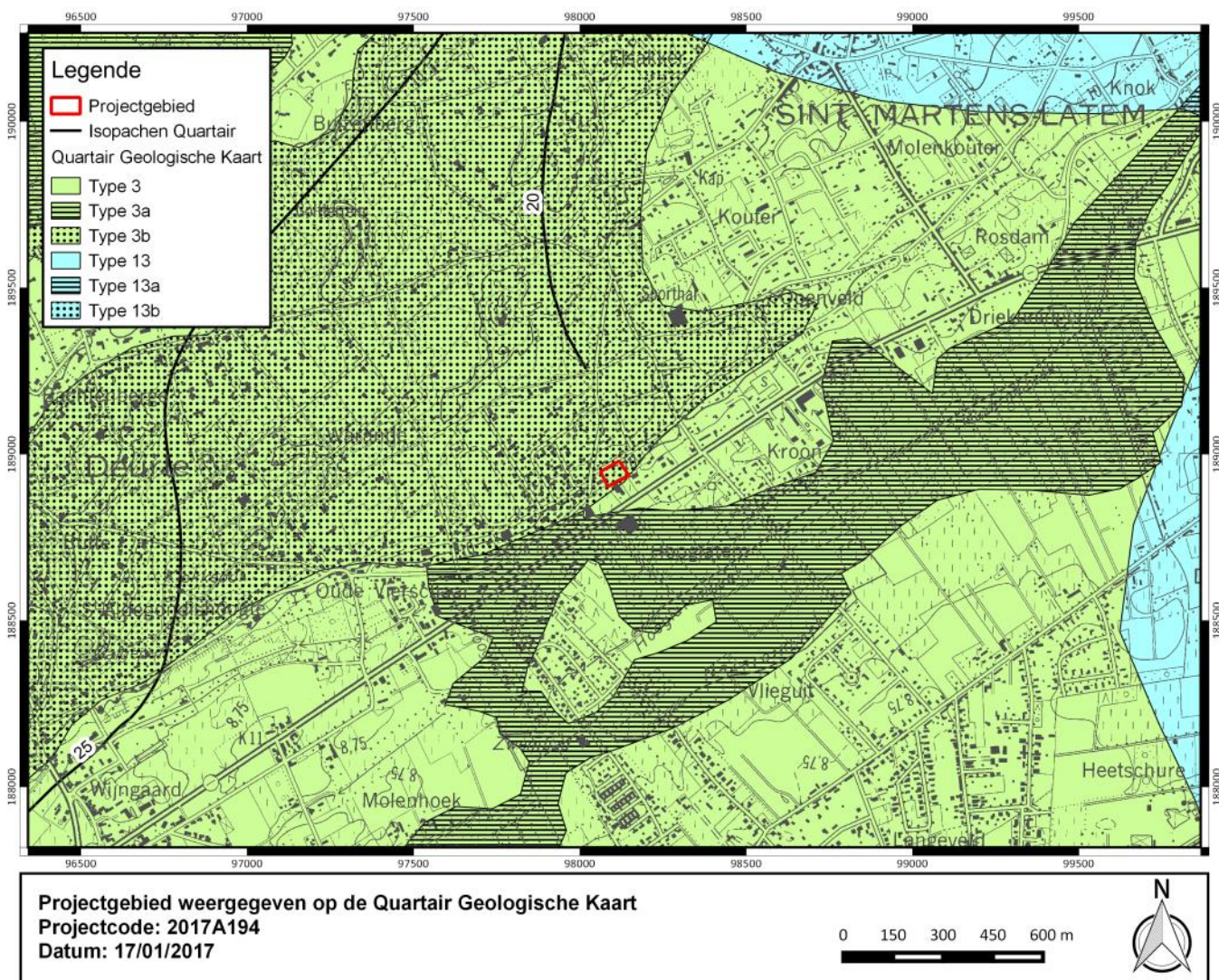
Het projectgebied is gelegen in het Lid van Kortemark (Formatie van Tielt). De Formatie van Tielt bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment. Het oudste lid is het Lid van Kortemark en bestaat uit horizontaal gelamineerd fijn zandig grof silt en kleiig-siltig zeer fijn zand. Het is afgezet in de overgangszone tussen de buitenkust en de open shelf.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

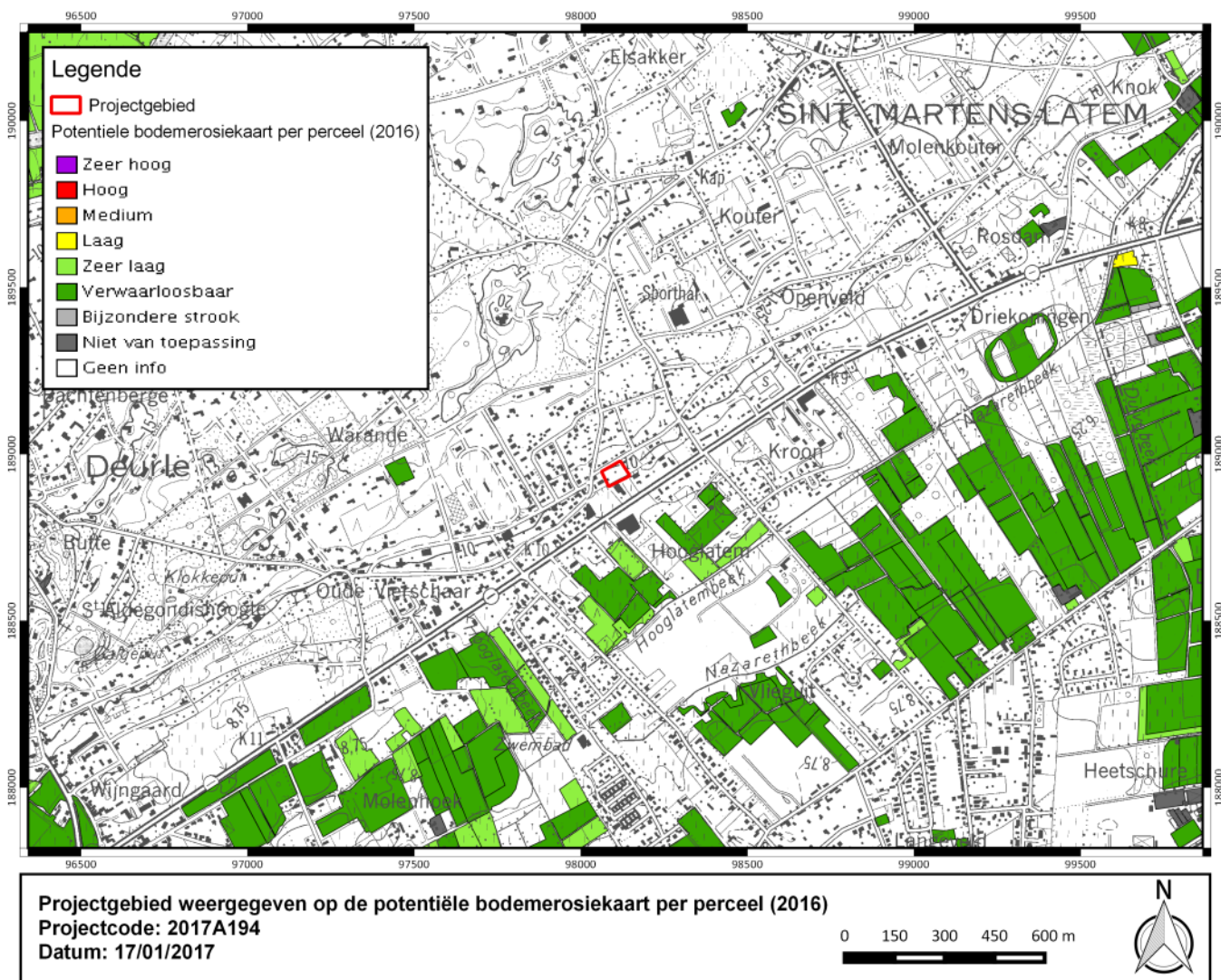
Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3b**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holocene (van zand tot silt). Binnen deze eolische afzetting kunnen hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal is deze eolische afzetting afwezig. De toplaag bestaat uit een zandige eolische afzetting van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

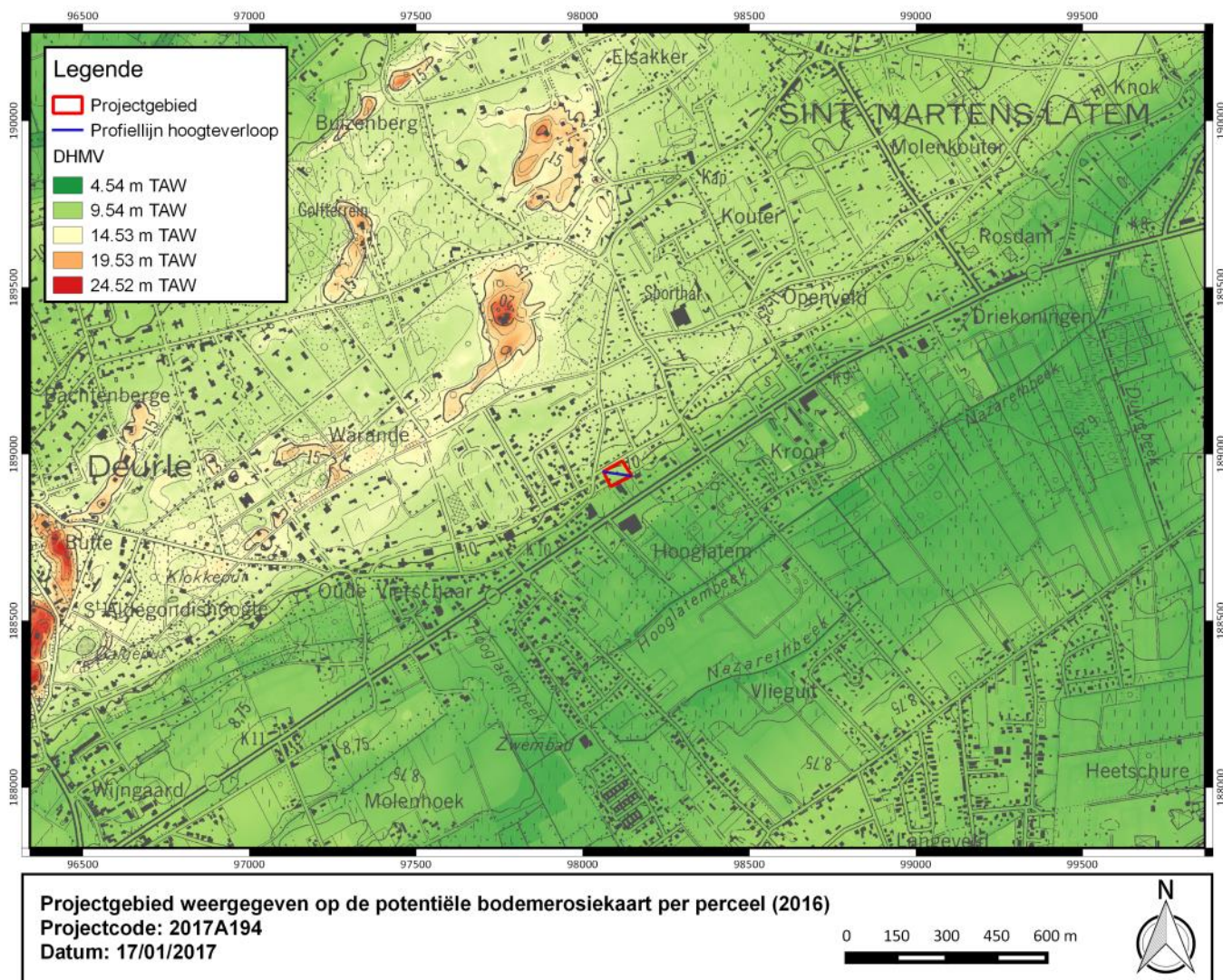
De potentiële bodemerosie is niet gekend voor het projectgebied. De percelen rondom het projectgebied hebben een gekarteerde potentiële bodemerosie van verwaarloosbaar tot zeer laag. Er kan dus gesteld worden dat de potentiële bodemerosie voor het projectgebied tussen verwaarloosbaar en zeer laag zal liggen.

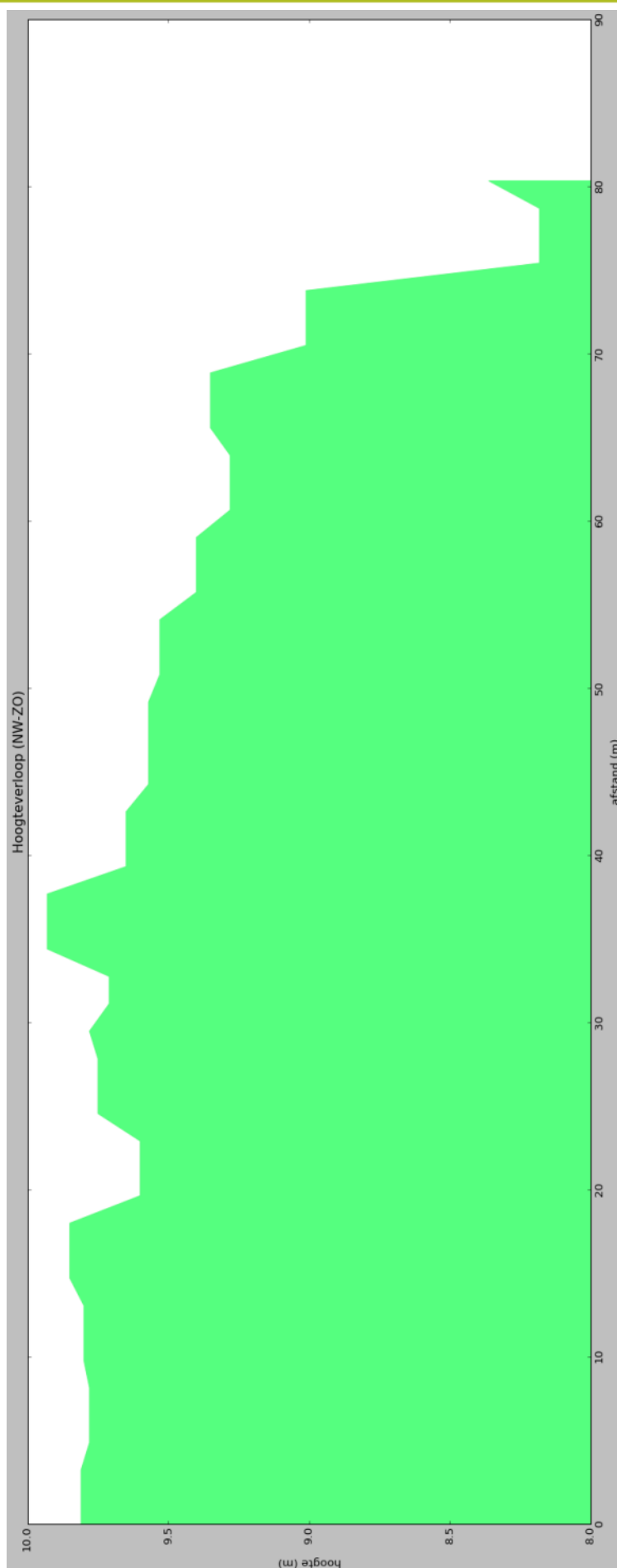
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2016) (bron: Geopunt).

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied is gelegen aan de rand van de stuifduinen in het noorden en een alluviale vlakte in het zuiden. Wanneer naar de bodemopbouw van het projectgebied wordt gekeken dan is duidelijk dat het een sterke invloed heeft van de stuifduinen en weinig van de alluviale vlakte. Het projectgebied is gelegen op ca. 9,5 m TAW.

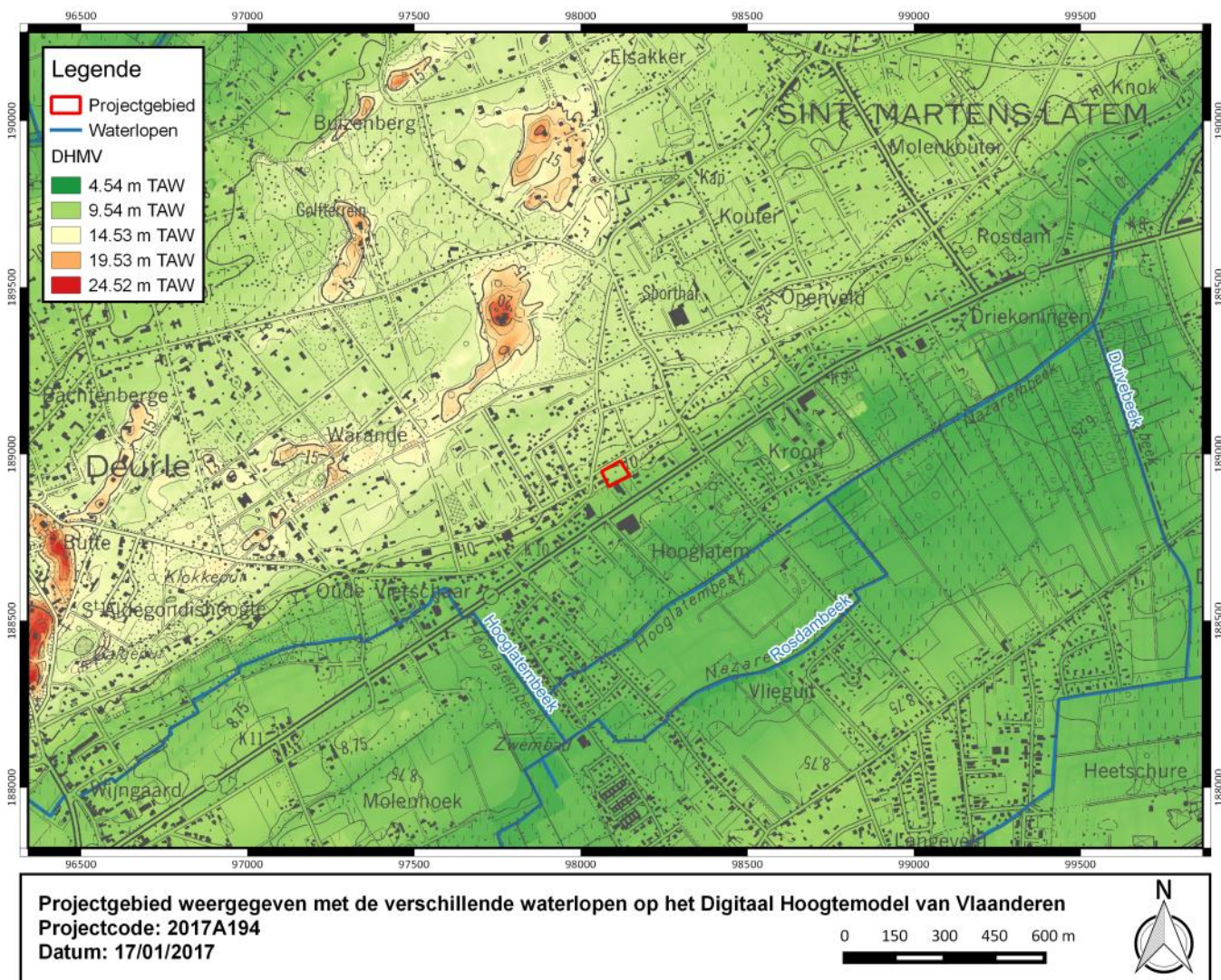
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noordwest naar zuidoost) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken: Benedenleie). Ten zuiden van het projectgebied is een alluviale vlakte gelegen. Daarin stromen de Hooglatembeek, de RosdambEEK en de Duivebeek. Het gaat hier waarschijnlijk om een oude alluviale vallei waarin nieuwe waterlopen zich hebben gevormd doorheen de tijd.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

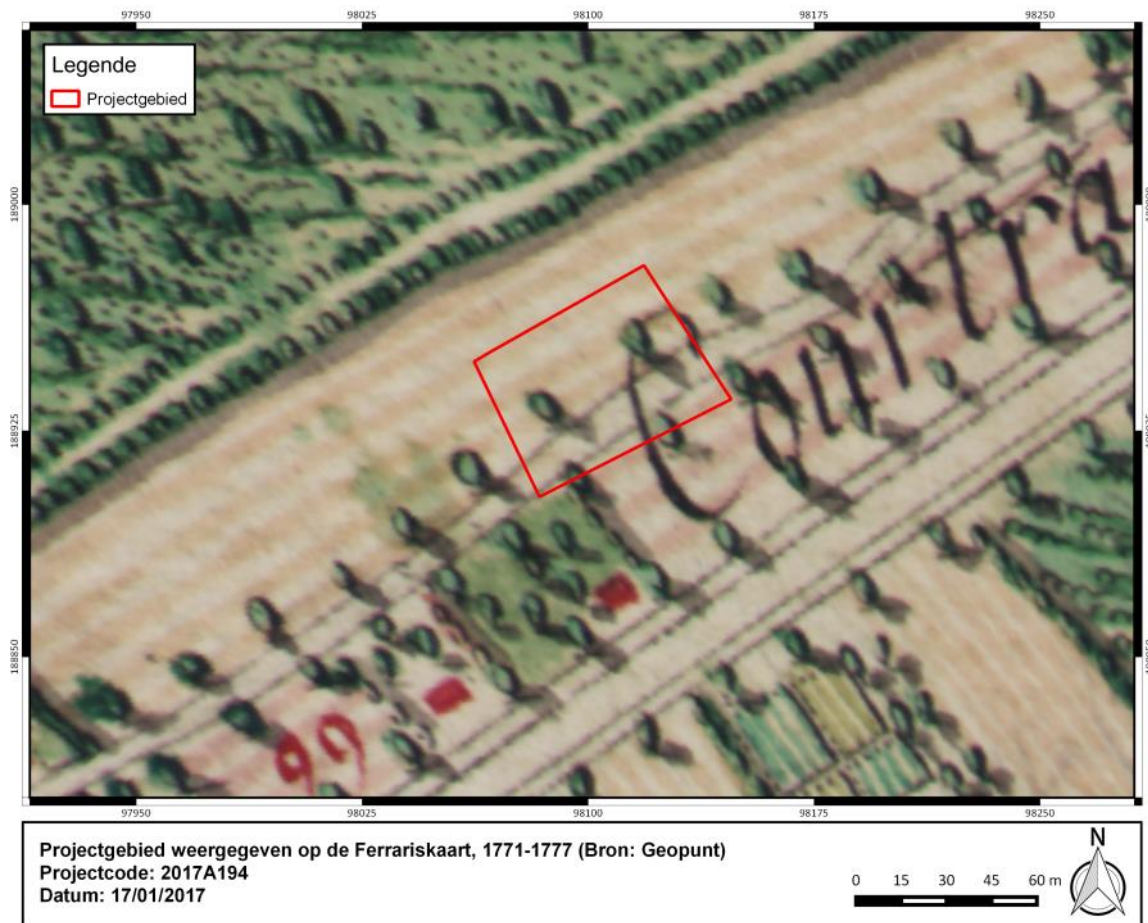
Archeologische sporen wijzen op zeer oude menselijke aanwezigheid in de omgeving van het onderzoeksterrein. Ten zuiden van de locatie werden tal van sporen aangetroffen die dateren uit de Steentijd. Archeologische opgravingen ca. 800 meter ten noordoosten legden tevens een Midden-Romeins vlakgraf bloot.

Van Lathem is voor het eerst sprake in 823-824. In de 16de eeuw duikt de naam Sint-Martens-Latem voor het eerst op. Het gebied ressorteerde onder de kasselrij van de Oudburg en omvatte vier belangrijke heerlijkheden: de heerlijkheden onder de Gentse abdijen Sint-baafs en Sint-Pieters, de heerlijkheid van Nevele en de grafelijke heerlijkheid van 's Graven Hazele. Het huidige grondgebied van Deurle ressorteerde onder de twee laatstgenoemde heerlijkheden. Allicht behoorde het projectgebied tot de heerlijkheid van 's Graven Hazele.

De middeleeuwse ontwikkeling van Sint-Martens-latem vertrok vanuit de drie oudste bewoningskernen: de wijk Brakel, de Kortrijksesteenweg, en het dorpscentrum aan de Leie. De Kortrijksesteenweg werd aangelegd tussen 1716 en 1720, ongeveer parallel aan de oude heerbaan Gent-Kortrijk. Tot en met de 20ste eeuw bleef Sint-Martens-Latem een landbouwgemeente. De drie oudste bewoningskernen werden in de eerste helft van de 20ste eeuw aangevuld met residentiële bebouwing, voornamelijk in de voorheen beboste duinen. In 1909 werd tevens een golfterrein aangelegd. De ontsluiting van het dorp in de 20ste eeuw werd onder meer gestimuleerd door de aantrekkingskracht van de Leiestreek op de kunstenaars. In de kunstgeschiedenis is er sprake van de zogenaamde Latemse Scholen. Ook de gegoede Gentse burgerij ontdekte weldra de rust van het landelijk kunstenaarsdorp wat aanleiding gaf tot een toename van de bebouwing. De bebouwing zal gedurende de 20ste eeuw gestaag toenemen.¹

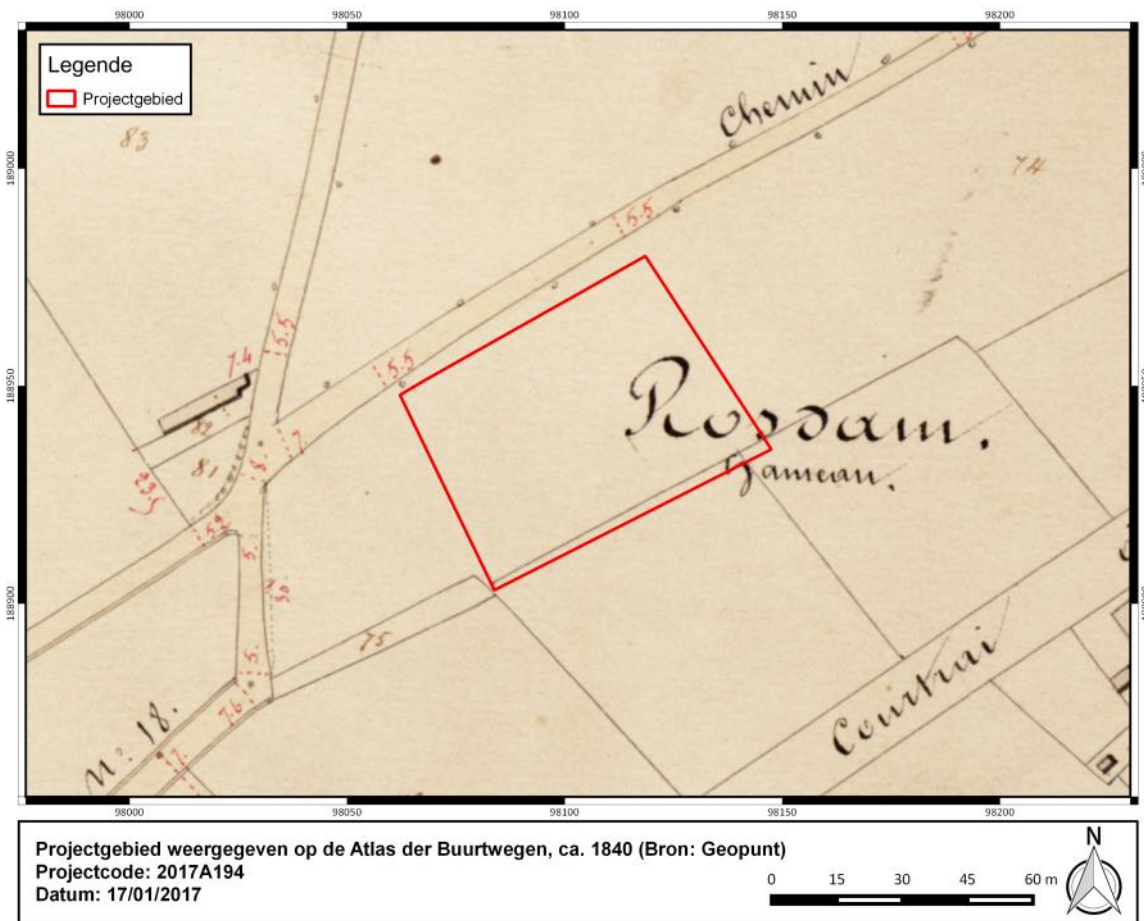
1

1.3.3.1.2 Historische kaarten

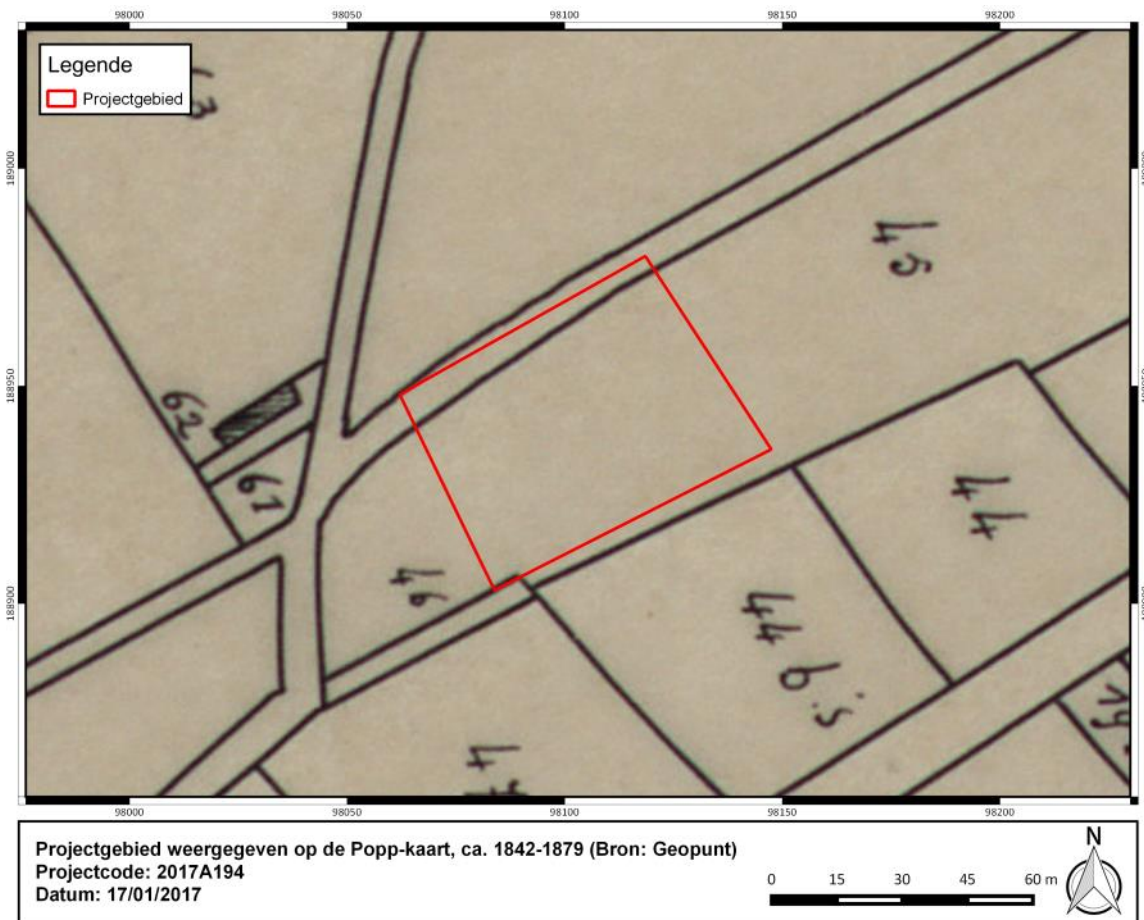

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

Er is geen bebouwing zichtbaar binnen het projectgebied. Een weg, die door bomen wordt omzoomd, doorkruist het onderzoeksterrein. Het overig deel van de planlocatie bestaat uit een akkerland. Ten zuiden van het onderzoeksterrein loopt de weg van Kortrijk naar Gent, alwaar zich beperkte bebouwing concentreert. Ten noorden van de locatie ligt het Riep Bosch.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, ca. 1842-1879 (Bron: Geopunt)

De Atlas der Buurtwegen toont geen bebouwing binnen het onderzoeksterrein. Het stratenpatroon op de Atlas der Buurtwegen vertoont reeds veel gelijkenissen met het huidige wegtracé. Het verloop van de Guido Gezellestraat is reeds duidelijk waarneembaar. De planlocatie situeert zich in het gehucht Rosdam. De weg van Kortrijk naar Gent loopt ten zuiden van de locatie. De Popp-kaart toont een quasi gelijk beeld als de Atlas der Buurtwegen en toont geen bebouwing binnen het plangebied. Het tracé van de Guido Gezellestraat is reeds duidelijk waarneembaar.

Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Kaart van Ferraris	1771-1777	Weg, bomen, akkerland
Atlas der Buurtwegen	1843-1845	Geen bebouwing
Popp Kadasterkaarten	1842-1879	Geen bebouwing

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofoto van 1979-1990 en deze van 2000-2003 tonen een vorm van bebouwing in het zuidwestelijk deel van het onderzoeksterrein. Het overige deel van het onderzoeksterrein bestaat volledig uit bomen. Thans de bebouwing in het zuidwestelijk deel verdwenen en bestaat het gebied volledig uit bomen.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

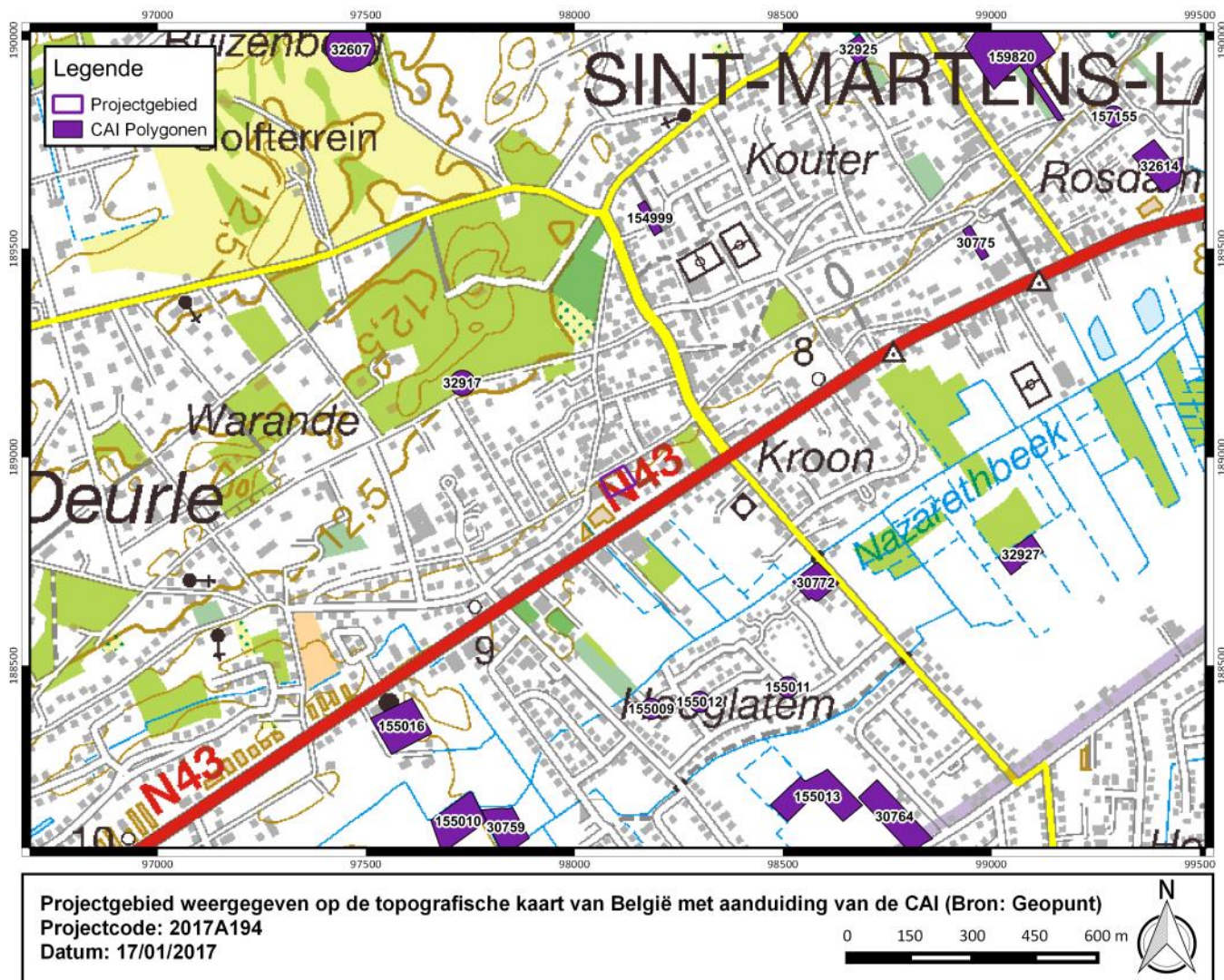
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropname, 2015 (Bron: Geopunt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)

Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
15009	Veldprospectie (1980); NK: 150 meter Steentijd: groot afslagstuk dat later als kern werd gebruikt Bron: Vermeulen, F., 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
30759	Veldprospectie (1979); NK: 15 meter Nieuwe tijd: alleenstaande hoeve – keramiek: rood aardewerk (17), geel aardewerk (1) en een pijpekopfragment (1) (uit molshopen verzameld) Bron: Vermeulen, F., 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
30764	Veldprospectie (1980); NK: 150 meter

CAI nummer	Omschrijving
	Nieuwe tijd: rood aardewerk (119), steengoed (20), geel aardewerk (3), steingut (13) en pijpefragmentjes (11) Bron: Vermeulen, F., 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
30772	Veldprospectie (1980); NK: 15 meter Nieuwe tijd: rood aardewerk (194), steengoed (17), geel aardewerk (4), steingut (11) en pijpefragmenten (7) Bron: Vermeulen, F., 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
30775	Toevalsvondst (1979); NK: 15 meter Midden-Neolithicum tot vroege bronstijd: gepolijste stenen bijl Bron: 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
32607	Onbepaalde gebeurtenis; NK: 15 meter Romeinse tijd: vlakgraf – oude vondst van ‘aschkruik’, crematieresten, wapens, geïnterpreteerd als Romeins brandgraf Bron: Vermeulen, F., 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
32614	Opgraving (1980); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht Bron: Vermeulen, F., 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
32917	Controle van werken; NK: 15 meter Midden-Neolithicum: bewerkt fragmenten vuursteen, enkele schilfers zandsteen, potscherf waarvan de klei grof gemengd is met steengruis. Bron: Vermeulen F., 1994: Ontdekking van een prehistorisch nederzettingsterrein in Sint-Martens-Latem, heemk
32925	Opgraving (2012); NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: vlakgraf, 5 brandrestengraven in het vooronderzoek. In het opgravingsonderzoek werden 12 houtskoolrijke kuilen vastgesteld. Waarvan er 8 vermoedelijk brandrestengraven zijn. – gegroepeerde nederzetting; 4 paalsporen vormen een gebouwplattegrond en enkele losse paalsporen, enkele greppels die mogelijk als erfbackening dienst deed Midden-Romeinse tijd: Gegroepeerde nederzetting – paalsporen verspreid over het opgravingsterrein. Hierin kunnen twee huisplattegronden herkend worden. De eerste plattegrond is te dateren in de 2 ^{de} eeuw. De tweede plattegrond eind eerste – eerste helft 2 ^{de} eeuw. Verder waren er nog 2 waterputten en een spieker, enkele afbakeningsgreppels en ploegsporen. Merovignische periode: waterput en kuil met merovingisch aardewerk. Waarschijnlijk in de periferie van een nederzetting. Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse greppels die dienst deden als erfbackening, ploegsporen. Nieuwste tijd: rechthoekige lange ondiepe kuilen. Bron: Derieuw M., Bruggeman J, Reyns N, 2014: Archeologische opgraving Sint-Martens-Latem – Bunderweg, rapporten All-Archeo bvba 89. Bornem.
32927	Veldprospectie (1981); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaande site met walgracht Bron: Vermeulen, F. 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
154999	Veldprospectie (1979); NK: 15 meter

CAI nummer	Omschrijving
	Steentijd: afslagstukje of afgebroken uiteinde van geretoucheerde kling 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155010	Veldprospectie (1980); NK: 15 meter Steentijd: piramidale kern Bron: Vermeulen, F 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155011	Veldprospectie (1980); NK: 150 meter Steentijd: geretoucheerde kling met afgestompte boord Bron: Vermeulen, F 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155012	Veldprospectie (1980); NK: 150 meter Steentijd: klingfragment Bron: Vermeulen, F 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155013	Veldprospectie (1980); NK: 15 meter Steentijd: geretoucheerde kling met afgestompte boord Bron: Vermeulen, F 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
155016	Veldprospectie (1980); NK: 15 meter Steentijd: afslagstukje met duidelijke retouches Bron: Vermeulen, F 1983, Archeologische inventaris Vlaanderen, Band 1, Sint-Martens-Latem, Gent.
157155	Toevalsvondst (1985); NK: 150 meter Neolithicum: gepolijste bijl Vermeulen, F., 1985, Sint-Martens-Latem (O-VI.), gepolijste bijl, in: Archeologie 1985/2, pp. 104.
159820	Opgraving (2012); NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: vlakgraf, 5 brandrestengraven in het vooronderzoek. In het opgravingsonderzoek werden 12 houtskoolrijke kuilen vastgesteld. Waarvan er 8 vermoedelijk brandrestengraven zijn. – gegroepeerde nederzetting; 4 paalsporen vormen een gebouwplattegrond en enkele losse paalsporen, enkele greppels die mogelijk als erfbakening dienst deed Midden-Romeinse tijd: Gegroepeerde nederzetting – paalsporen verspreid over het opgravingsterrein. Hierin kunnen twee huisplattegronden herkend worden. De eerste plattegrond is te dateren in de 2 ^{de} eeuw. De tweede plattegrond eind eerste – eerste helft 2 ^{de} eeuw. Verder waren er nog 2 waterputten en een spieker, enkele afbakeningsgreppels en ploegsporen. Merovignische periode: waterput en kuil met merovingisch aardewerk. Waarschijnlijk in de periferie van een nederzetting. Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse greppels die dienst deden als erfabakening, ploegsporen. Nieuwste tijd: rechthoekige lange ondiepe kuilen. Bron: Derieuw M., Bruggeman J, Reyns N, 2014: Archeologische opgraving Sint-Martens-Latem – Bunderweg, rapporten All-Archeo bvba 89. Bornem.

1.4 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling aan de Guido Gezellestraat te Sint-Martens-Latem, ter hoogte van huisnummer. Het terrein is ca. 0,35ha groot en was tot voor kort bebost. Gelet op de ingrepen die een verkaveling met zich meebrengt, moet uitgegaan worden van een scenario waarbij het bodemarchief bedreigd is over de gehele oppervlakte. Momenteel ligt het terrein braak, de bebossing die kan waargenomen worden op de jongste orthofoto's (cf. 1.3.3.1.3) is recentelijk verwijderd.

Landschappelijk gezien is het terrein gelegen in de zandstreek, in de Vlaamse Vallei. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door een alluviale vlakte in het zuiden waarin o.a. de Hooglatembeek stroomt. In het noorden bevinden zich Holocene stuifduinen die een duidelijke verhevenheid vormen in het landschap. Ten noorden van deze stuifduinen stroomt de Leie. Gelet op de landschappelijke situatie moet er van uitgegaan worden dat de bodem bestaat uit stuifzand dat is afgezet tijdens het Holoceen, bovenop het Laat-Pleistocene dekzand. Dit wordt ook bevestigd door de gegevens van de Quartairgeologische kaart en de bodemkaart van Vlaanderen.

Dit impliceert dat de kans bestaat dat het Holocene stuifzand het laat-Pleistocene loopvlak heeft afgedekt. Mogelijk bevindt zich dus een bewaarde E-horizont (podzol) op het terrein, dit is echter afhankelijk van de mate van bewerking en de impact van de reeds uitgevoerde rooi- en freeswerken.

Historisch en cartografisch onderzoek wijzen op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving ervan. In de 20^e eeuw stond een gebouw in de zuidwestelijke hoek van het perceel. Deze bebouwing is gesloopt begin de jaren 2000.

Op het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend. Ten noorden van het plangebied, op de stuifduinen, is reeds bewoning in de ijzertijd en romeinse periode vastgesteld. Tevens is de ruime omgeving van het plangebied onderwerp geweest van verschillende veldprospecties waarin prof. dr. Frank Vermeulen (UGent) een grote rol speelde. Deze veldprospecties leverden een aanzienlijke hoeveelheid vondsten op uit het meso- en neolithicum en bevestigen de menselijke aanwezigheid in de ijzertijd en romeinse periode, evenals de ontwikkeling in de middeleeuwen.

De resultaten van het bureauonderzoek wijzen dus in eerste instantie op een aanzienlijk archeologisch potentieel.

Figuur 21: syntheseplan.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 4: Bijlagen

Projectcode	
Onderwerp	
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/03/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	3
Type plan	ontwerptekening
Onderwerp plan	Geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/03/2017

Plannummer	4
Type plan	Geomorfologische kaart
Onderwerp plan	Traditionele landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/03/2017

Plannummer	5
Type plan	Quartair geologische kaart
Onderwerp plan	Quartaire geologie
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/03/2017

Plannummer	6
Type plan	Tertiair geologische kaart
Onderwerp plan	Tertiaire geologie
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/03/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Bodemkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	8
Type plan	DHMV
Onderwerp plan	Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	9
Type plan	Ferrariskaart
Onderwerp plan	Ferrariskaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	10
Type plan	Poppkaart
Onderwerp plan	Popp
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	11
Type plan	Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	12
Type plan	Orthofoto 1971
Onderwerp plan	Orthofoto
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	13
Type plan	Orthofoto 1979-1990
Onderwerp plan	Orthofoto
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	14
Type plan	Orthofoto 2000
Onderwerp plan	Orthofoto
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	15
Type plan	Orthofoto 2016
Onderwerp plan	Orthofoto
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	16
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	